Vigdis Hjorth på Tranby bibliotek. Bill. Merk: Munnsår ingen hindring

av Thorvald Lerberg
16. mars 2001

- Har du et speil? Jeg har det munnsåret og må ha hvit salve på hele underleppa, mandag skal jeg på en date med en kjekk mann, skitur, så spennende.

Jo, vi tenkte vårt vi som har lest novellen ”Tungekysset” for elever. Den suger til seg oppmerksomhet, en bankers i klasserommet når det gjelder å få litt ro og fred. Vi hadde liksom våre tanker om hvordan såret hadde kommet dit i første omgang.

Nå var hun på biblioteket foran en flokk niendeklassinger, og forbausende mange hadde i de siste dagene av egen fri vilje lest opptil et par bøker av Vigdis Hjort. I et magasin hadde hun uttalt at biblioteket var et mer erotisk sted enn både diskotek og kino. Nå fikk vi se hva hun mente med det. Men først litt musikk fra husbandet, og opplesning fra elever som mer enn gjerne hadde funnet fram avsnitt fra bøker de senere skulle spørre om sannhetsgehalten i.

Hun har skrevet ”En erotisk forfatters bekjennelser”, men vi håpet vel at hun ville holde seg til barne- og ungdomsbøkene, skjønt de er absolutt ikke fri for verken erotikk eller forelskelse, det første møtets sødme og den jomfruelige og ekte kjærligheten.

Men skulle munnen renne over av tvilsomme vitnesbyrd i følge med uartige bevegelser, regnet vi med at det var nok av lærere som ville markere en grense.

Hun er ganske forskjellig fra den kjølige, blaserte overklassedama vi har møtt på TV, klassisk vakker med noe uransakelig sydlandsk i det dype blikket. Nå er hun den grasiøse fra siste gym, bare knappen på jeansen, sånn omtrent på navlenivå, forteller at dama er godt voksen, faktisk langt over 40 og for tiden singel, en uvanlig tilstand, reine ferien for en som har gjort erotikken til levevei, men bare munnsåret gror så… .

En nevrotisk og lettere hysterisk mor + småsur og tungsindig far = Vigdis Hjort. Oppveksten var så full av bisarre opplevelser at Vigdis samlet alle i en boks og brukte dem ettersom det passet. Livet leves ikke i kapitler men er fylt av episoder som riktig satt sammen kan bli spennende fortellinger – når dere skriver stil. Jeg håpet elevene skjønte begrepet. I dag heter det obligatorisk oppgave med eller uten forberedelsestid, heldigvis var det ingen som brøt inn for å forklare akkurat

det. Altså god litteratur oppstår på linje mellom forventningene til det som skjer, og det som virkelig skjer.

Mor var et oppkomme når det gjaldt å skape et misforhold mellom det forventede og det som ble resultatet.

Vigdis Hjort spilte mer rollen som mor enn som pedagog. Hun forventet ikke det store engasjementet, men håpet vel at hun skulle tenne en lite gnist hos noen av de nesten hundre livstrøtte fjortisene. Og gjett om hun greide det? Den sprelske dama brukte både bein og armer til å fortelle om en barndom som i store trekk gikk ut på å imponere gutta. Vi trette menn på biblioteket fikk vite at det hadde vært vederkvegelse for all den uforløste kjønnsdriften som hadde fått oss til å gå tvikroket gjennom ungdommen. Og rosa dress og løfte om Hollywood-kontrakt i baklomma var ikke helt nødvendige adgangstegn til jentene i pepitabukser og stramtsittende gensere. Det hadde gjerne holdt med resolutt opptreden og initiativ. Oh, tapte ungdom! Mange hadde frivillig og uoppfordret lest bøker av Vigdis Hjort, og elevene hadde gode spørsmål, gjerne i retning av ”den første gangen”. Hun trakk ikke fram voksenbøkene der både den ene og andres vekt, høyde og lengde blir avslørt. Og ”Ubehaget i kulturen” – boka der landets kulturtopp blir kledd mer enn naken, og der åndseliten med kropp og sjel, særlig det første, søker bekreftelse på egen fortreffelighet og styrke, ble ikke nevnt.

Så var det over, dama skrev vakre dedikasjoner – med små hentydninger. Men hun måtte skynde seg, tenåringsungene ventet. Hadde hun glemt skituren og han kjekke, og var det slik at morshjertet slo sterkest likevel? Vi snublet ved siden av henne til utgangsdøra – David Rivelsrud som hadde stått for underholdningen og Lars Kolle som utrettelig arbeider for å få forfattere til Tranby bibliotek. Og akkurat nå var det selve gullfuglen, eller lerkefuglen som var i ferd med å ta av fra oss og forsvinne i snødrevet. Og vi ropte: ”Kjør forsiktig, Vigdis Hjort, og lykke til på mandag”. Men da hun ikke kunne høre oss mer, sa vi inne i oss: ”We love You … Vigdis. Bill merk: Munnsår ingen hindring.”.